

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
22-23 квітня 2020 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році

Полтава 2020

лаштуванням каскаду ставків; території урочища Триби; околиць с.Вакуленці, с.Яківці, с.Гожули, с.Розсошенці; території Щемилівського кар'єру (колишнього цегляного заводу); території міського звалища ТПВ у районі с.Макухівка Полтавського району (після його закриття та рекультивації) [2].

Біологічне різноманіття є національним багатством України, яке забезпечує екосистемні та біосферні функції живих організмів, їх угруповань та формує середовище життєдіяльності людини, тому, як результат багатовікової еволюції, повинно бути передано наступним поколінням у максимально збереженому стані.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів України наказ Держжитлокомунгоспу України від 29.07.94 N 70.

2. Брижань І., Ельгер М., Георге К., Денисенко Н., Єременко Н., Пивовар І. Полтава 2030. Концепція інтегрованого розвитку міста: моя Полтава - моє майбутнє. Полтава: КО Інститут розвитку міста», 2018. 297с.

ПЕРЕРОБКА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИНИЦТВА: ВИМОГИ ТА РЕАЛЬНІСТЬ

*Жемела Г.П. д.с.-г.н., професор
кафедри рослинництва Бараболя
О.В. к.с.-г.н, доцент кафедри
рослинництва*

Виробництво сільськогосподарської продукції є традиційною потужною галуззю української економіки. В сільському господарстві України зайнято більше 16% від загальної кількості працюючих, зосереджено більше 20% основних виробничих фондів держави; створюється майже третина валового внутрішнього продукту України; зосереджено 41,8 млн. га сільськогосподарських угідь, в тому числі 32,7 млн. га ріллі.

Аграрний сектор є одним з найбільш важливих секторів економіки України. Аграрна галузь виробляє 13% валового внутрішнього продукту (ВВП) країни. Близько 39,8% експорту країни складає сільськогосподарська продукція.

У структурі валової продукції сільського господарства до 93,1% складає продукція рослинництва, представлена переважно зерновими, а також картоплею та овочами.

Виходячи із сучасного стану зовнішньої торгівлі сільськогосподарською та продовольчою продукцією, наявних конкурентних переваг українських продуктів та враховуючи дефіцит і попит на продукти харчування на світовому ринку, доцільно розглянути стан формування в Україні експортного виробництва продукції рослинництва та продуктів її переробки та стан забезпечення нормативною базою і її відповідність міжнародним вимогам[1].

Відомо, що в міжнародній практиці провідними організаціями у сфері стандартизації є Міжнародна організація зі стандартизації 180 діє з 1946 року, коли був прийнятий її статут, який визначив неурядовий статус цієї організації, структуру, функції керівних і робочих органів, методи роботи.

Основною метою 180 є забезпечення розвитку стандартизації та суміжних з нею галузей для сприяння міжнародного обміну товарами та послугами, а також розвитку співробітництва в інтелектуальній, науковій, технічній та економічній діяльності.

При проведенні аналізу міжнародної нормативної бази, відповідно за основними групами рослинної продукції та продукції їх переробки: зерно, овочі, фрукти [1-2]. Кількісна характеристика наявних міжнародних стандартів на зазначену продукцію, методи контролю та інші об'єкти представлені в табл. 1. Пріоритетними є стандарти на методи контролю показників якості і безпеки, відповідно 180 68% та ЕК - 80% від загальної кількості.

Крім вищезазначених є ще цілий ряд вузькоспеціалізованих міжнародних організацій (по зерну, оліям, винограду, органічному виробництву, захисту рослин тощо) стандарти яких також представляють інтерес.

Таблиця 1

Міжнародні та європейські стандарти на харчову продукцію та методи контролю

Назва продукції	Продукція		Методи контролю		Інші стандарти		Загальна кількість 180/ЕК
	180	ЕК	180	ЕК	180	ЕК	
67.050 Загальні методи контролю			14	60			14/60
67.060 Зернові, бобові та продукти переробки	3	-	47	-	7	-	57/0
67.080 Фрукти, овочі	2		41		5		48/0
67.080 Овочі, продукти їх переробки			2	15	33		41/15
ВСЬОГО	5	-	104	75	45	-	154/75

В результаті проведення аналізу встановлено, що стандарти на продукцію рослинництва як ДСТУ так і ГОСТ практично не гармонізовані. Загальний рівень гармонізації ДСТУ на продукцію більше 1%, крім фруктів - 5,2%. Гармонізація ГОСТ на продукцію зовсім не проводилась.

Це пояснюється тим, що міжнародних стандартів взагалі на продукцію дуже мало, а на харчову продукцію зовсім не має, бо це продукція, яка виготовляється в кожній країні за своєю технологією, рецептурою, з використанням вітчизняної сировини. Тому вимоги стандартів на харчову продукцію не створюють технічні бар'єри в торгівлі, оскільки їх можна врегулювати угодами (конт-

рактами). Створюють технічні бар'єри в основному, максимально допустимі рівні показників безпеки та методи їх контролю. Саме ці стандарти потребують гармонізації[3].

Та сьогодні доведено та обґрунтовано той факт, що для гарантування безпеки рослинної продукції та продуктів її переробки рослинної продукції та продуктів її переробки повинні застосовувати контрольні заходи вздовж всього харчового ланцюга, починаючи з контролювання внесення природних та мінеральних добрив і засобів захисту рослин, джерел забору води, одержання, переробки і збереження плодів та овочів та іншої продукції рослинництва.

В міжнародній, європейській та національній практиці провідних сільськогосподарських країн можна виділити вимоги до:

- 1) первинного виробництва, в тому числі збір врожаю (18022006:2009. OAP§);
- 2) ланки постачання та переробки(стандарти 180 серії 22000)
- 3) критерії для отримання свіжих овочів та фруктів для супермаркетів (стандарти OЮBaЮAP).

У ланцюжку постачань сільськогосподарської продукції стандарт 180 22006:2009 рекомендується до застосування на етапі виробництва (вирощування) і первинної покупки (елеватори, сховища, сільськогосподарські кооперативи та ін.).

Виконання принципів, що входять в кожен з цих елементів, дозволяє сільгоспвиробникові організувати і побудувати систему управління якістю і безпекою вирощуваної продукції.

Слід зазначити, що для переробних підприємств існує міжнародний стандарт, офіційно перекладений та виданий в Україні як державний стандарт, ДСТУ 180 22000:2007 «Системи управління безпекою харчових продуктів - Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга», що значно полегшує вітчизняному виробнику роботу з ним. Він поєднує управління якістю із забезпеченням безпеки харчових продуктів на основі принципів ХАССП, сформованих Комісією Собекз АІтепіагішР].

180 22000:2005 установлює вимоги до системи управління безпекою харчових продуктів, що поєднує наступні загальновідомі ключові елементи:

- інтерактивне інформування;
- системне управління;
- програми-передумови;
- принципи ХАССП.

Як висновок можна зазначити, що для покращення стану контролю та виробництва, треба забезпечити наступне:

- створити навчальні програми для підготовки керівників та працівників господарств з питань систем управління безпекою та якістю продукції переробки рослинництва.

- Впроваджувати системи відстеження рослинної продукції та продуктів її переробки у харчовому ланцюгу.

- Продовжувати з урахуванням пріоритетності гармонізацію міжнародних стандартів, особливо на методи контролю показників якості і безпеки.

- Забезпечити більш жорсткий державний нагляд за реєстрацією ТУУ та відповідність їх чинним законодавчим нормам та стандартам.

Список використаних джерел

1. Перелік європейських стандартів// електронний ресурс: Режим допуску: e8eaгсЬ.сеп.еп
2. Перелік міжнародних стандартів//електронний ресурс: режим допуску. I8o.og§/I8o/I8oсаіа1o§іс.к1:ш.
3. Стандарти систем якості в сільському господарстві// електронний ресурс: режим допуску: кйр/^^^.крт8.ги/8їапбагI/I80

ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ МІСКАНТУСУ ГІГАНТСЬКОГО ЗА ГОСПОДАРСЬКО-КОРИСНИМИ ОЗНАКАМИ

*Дековець В.О., здобувач ступеня доктора філософії
кафедри селекції, насінництва та генетики Кулик М.І.,
доктор сільськогосподарських наук, доцент кафедри
селекції, насінництва і генетики, доцент*

В сучасних умовах, для посилення енергетичної незалежності України та впровадження у виробництво альтернативних джерел енергії, актуальним є залучення до використання в паливно-енергетичному комплексі рослинної біомаси енергетичних культур. Не менш важливим питанням, що потребує першочергового вивчення - це удосконалення технології їх вирощування, збирання і переробки біомаси на біопаливо [4]. Поряд з цим, вивчення нових, зареєстрованих сортів міскантусу за господарсько-корисними ознаками має першочерговий пріоритет.

З усіх енергокультур родини тонконогових виокремлюють рослини міскантусу гігантського (*Mizsantikus x didanісш 3. M. Ogge[& Oeuіeg ex ІюЗкінзон & Kemoіge*), що характеризуються швидким приростом надземної вегетативної маси, високим рівнем врожайності та енергопродуктивності біомаси [2]. Міскантус гігантський - це нова, інтродукована енергетична культура в Україні [5, 7].

На даний час до Реєстру сортів рослин, придатних для поширення на території України внесено вісім сортів міскантусу, з них - чотири сорти міскантусу гігантського: Верум (Уегит), Біотех (БіоіекЬ), Осінній Зорецвіт (08Іппіі 2o-geİ8УІ1) і Гулівер (Іуііуег), два сорти міскантусу цукроквіткового: Снігопад (8пїЬораб) в Снігова Королева (8пїЬоуа когоіеуа), та два сорти міскантусу китайського: Місячний Промінь (МІ8ІасЬпуі рготіп) та Велетень (Уеіеіеп) [6].

Наведемо короткий опис зареєстрованих сортів міскантусу гігантського.

Верум - сорт міскантус гігантського, зареєстрований у 2014 році, заявник - ТОВ «ЕНЕРГО АГРАР». Вихід сухої речовини становить 22 т/га, вихід енергії - 350 ГДж/га, теплоємність біопалива - 17,5 МДж/кг, зольність - 2,7 %. Рекомендовано до вирощування в умовах Полісся, Лісостепу та Степу України.